

Protokoll Samisk kirkeråd (SKR)

07. – 08.09.2006

Tromsø

Til stede:

Oddvar D. Andersen, leder

Inga Marie Nordstrand, nestleder

Per Oskar Kjølaas, tilstede dag 1, permisjon fra kl 16 dag 1

Ingrid Jåma

Jovna Z. Dunfjell

Ingrid Johansen

Svein Malmbekk

Aslak Anders N. Siri

Spesielt invitert til rådsmøtet:

Hans Nic. Nilsen, 1.varamedlem for nordsamisk representant i Samisk kirkeråd og avtroppende samisk representant i Nord-Hålogaland bispedømmeråd

Ann Solveig Nystad, nyvalgt samisk representant i Nord-Hålogaland bispedømmeråd

Fra sekretariatet:

Synnøve Brevik

Asta Johnsen

Rávdná Turi Henriksen

Jens-Petter Johnsen, dag 1

Gerd Karin Røsæg

Gunnar Westermoen

Spesielt inviterte til lunsj, rådsmøte og til kveldsgudstjeneste iht til utgående brev.

Kveldsgudstjeneste

Torsdag 7. september ble det holdt samisk/norsk kveldsgudstjeneste i Tromsdalen kirke.

Rådsmøtet den 7.september ble åpnet med andakt torsdag og fredag ved henholdsvis Per Oskar og Inga Marie. Åpning av rådets møte ved leder Oddvar Andersen.

Innkalling og sakliste ble godkjent.

Saksliste

- Sak SKR 27/2006: Protokoller
- Sak SKR 28/2006: Referatsaker
- Sak SKR 29/2006: Orienteringssaker
- Sak SKR 30/2006: Kirkens Nødhjelp og deres satsing blant urfolk i det cirkumpolare området / Russland
- Sak SKR 31/2006: KM 07/2006: Samisk kirkeliv – åpen kirke i forsoningens tegn
- Sak SKR 32/2006: Liturgiske forsøkssaker på samisk - prosedyrer for godkjenning
- Sak SKR 33/2006: Veien videre for samisk kirkeråds kommende periode
- Sak SKR 34/2006: NOU 2006:2 Staten og Den norske kirke
- Sak SKR 35/2006: Kommunikasjonsplattform for Den norske kirke

SKR 27/06 Protokoller

1. Protokoll fra møte i Samisk kirkeråd 12. - 13.06.2006 i Trondheim

Vedtak:

Samisk kirkeråd godkjenner protokollen.

SKR 28/06 Referatsaker

- 1) Underveisrapport fra forsoningsprosjektet i lulesamisk område pr. juni 2006 fra prosjektleder Rolf Steffensen

Vedtak:

Samisk kirkeråd tar referatsaken til etterretning.

SKR 29/06 Orienteringssaker

- 1) Brev av 21.07.06 fra Den norske kirke vedr. oppnevning av representant med vararepresentant for Sametinget til Samisk kirkeråd.
- 2) Invitasjon av 24.07.06 fra Sør-Hålogaland bispedømmeråd vedr. biskop Øystein Larsens avskjedsmarkering 21. – 22.10.2006 i Bodø.

- 3) Samiske kirkedager 2008:
 - Brev av 22.06.06 fra SKR til Sámediggi, Inari om samarbeid mellom landene
 - Brev av 23.06.06 fra SKR til Samiska rådet i Den svenske kirke om oppnevning av 2 representanter fra SKR til å arbeide med nye Samiske kirkedager
 - Svar pr. email fra Sámediggi, Inari av 12.07.06 om samarbeid mellom landene
 - Brev av 18.08.06 fra SKR til Samiska rådet i Den svenske kirke om komitémedlemmer og samarbeid
- 4) Kopi av innvilgelse av søknad om dispensasjon fra Lov om kulturminner av 29.05.06 fra Riksantikvaren til UITØ vedr. forskningsutgraving, Rypefjord i Hammerfest kommune.
- 5) Brev av 21.07.06 fra Nidaros bispedømmeråd vedr. salme- og liturgiarbeid på lulesamisk og sørsamisk.
- 6) Brev av 09.08.06 fra SKR til Nidaros bispedømmeråd og Utvalg for sørsamisk kirkeliv vedr. sørsamisk menighet som forsøksprosjekt i Den norske kirkes reformarbeid.
- 7) Kopi av brev av 21.06.06 fra Bibelselskapet til Kultur- og kirkedepartementet vedr. regnskapsoversikt for samisk bibeloversettelse 2005.
- 8) Brev av 26.06.06 fra SKR til Samiska rådet i Svenska kyrkan, Funäsdalen vedr. økonomisk styrking av samisk ungdomsarbeid over de nordiske lands grenser.
- 9) Invitasjon til jubileumskonferanse i Tromsø 5. – 8. oktober 2006 for Samarbetsrådet för Kristna kyrkor i Barentsregionen (SKKB).
- 10) Invitasjon til offisiell åpning av Samisk høgskole, Kautokeino 17. august 2006.
- 11) Innkalling til møte 22. – 23.08.06 i Tromsø fra SKR til referansegruppa for ”Håndbok med liturgier for ulike livssituasjoner”.
- 12) Historieseminar arrangert av Saemien Sijte, Snåsa og Nidaros Bispedømmeråds utvalg for sørsamisk kirkeliv 29.09.2006 i Røros.
- 13) Artikkel av 30.08.2006 om nytt sviende nederlag for Aracruz fra Norwatch.
- 14) Avisartikler

Tilleggssak, behandlet 8.september:

- 15) Brev fra Det kongelige Miljøverndepartement, datert 25.juli 2006, til Bispemøtet.

Vedtak:

Samisk kirkeråd tar orienteringssakene til orientering.

SKR 30/06 Kirkens Nødhjelp og deres satsing blant urfolk i det cirkumpolare området / Russland

Sammendrag

Samisk medlem i representantskapet i Kirkens Nødhjelp (KN), Ronald Urheim, har ved flere anledninger foreslått at KN bør engasjere seg mer blant urfolk i det cirkumpolare området, særlig i Russland. Urfolkene i

disse områder står overfor store utfordringer både på det sosiale, kulturelle, miljømessige og rettighetsmessige området. Formålet med samtalen med Kirkens Nødhjelp vil være å se på muligheten for at KN i fremtiden kan innlemme det cirkumpolare området/ Russland i sitt urfolksarbeid. SKR mener at et engasjement fra KN's side i disse områdene, vil kunne skape en større samisk kirkelig involvering i KN's arbeid.

Det vil for det videre arbeidet i denne saken være nødvendig å:

- Identifisere mulige partnerorganisasjoner som KN kan samarbeide med
- Økonomiske ressurser
- Faglige ressurser

Vedtak:

Circumpolart urfolksarbeid var oppe til drøfting mellom Kirkens Nødhjelp og Samisk kirkeråd på Samisk kirkerådsmøte september 2006.

Samisk kirkeråd ønsker å inngå et samarbeid med Kirkens Nødhjelp for å styrke urfolksarbeidet i det arktiske området med særlig henblikk på den diakonale satsing.

- Samisk kirkeråd ber Kirkens Nødhjelp om å skaffe en oversikt over situasjonen blant urfolk i det circumpolare området.
- Sekretariatet bes om å utrede grunnlaget for et slikt samarbeid med Kirkens Nødhjelp i løpet av 2007.

SKR 31/06 KM 07/2006: Samisk kirkeliv – åpen kirke i forsoningens tegn

Sammendrag

En åpen kirke innebærer at ulike gudstjenestetradisjoner får rom og mulighet til å utvikles. En åpen kirke tilrettelegger for folks språk og kultur, og har arbeidere med kompetanse om det flerkulturelle samfunnet. En åpen kirke i forsoningens tegn, er en kirke som tar inkludering på alvor gjennom vilje til nye handlinger.

Opprettelsen av Samisk kirkeråd i 1992 ga samene en større innflytelse over sin egen situasjon innenfor ulike områder av kirkelivet. Dernest la kirkemøtevedtak i 1997 og 2003 grunnen for de forsoningsprosesser mellom den samiske minoritet og den norske majoritetsbefolkning som i dag pågår. Rett informasjon og kunnskap om samer og samiske samfunnsforhold danner grunnlaget for forsoningsarbeid i kirkelig regi.

Fremtidens kirke må vekke engasjement og fornyelse av samisk kirkeliv. Det er nødvendig med et utviklingsarbeid som kommer i møte de reelle behov innenfor samisk kirkeliv. Det gjelder for eksempel ivaretagelse av samelovens språkregler på alle nivå i kirken, kirkelig materiell på samisk, kirkelig betjening som behersker samisk språk og har kulturkjennskap, rekruttering av samer til kirkelig tjeneste og studietilbud som er relevante for samisk kirkeliv, systematikk i kirkelig markering av viktige merkedager som samenes nasjonaldag.

Den regionale kirke, spesielt i de tre nordligste bispedømmene og Oslo bispedømme, sammen med de sentralkirkelige råd, må forpliktes til å lage programmer som spesielt ivaretar samisk kirkeliv. Målet må være at samer kan få kirkelig betjening på morsmålet, uansett hvor i landet de bor.

Vedtak:

Kirkemøtet vil uttrykke glede over den utvikling som har skjedd innen samisk kirkeliv de senere år. Kirkemøtet ønsker aktivt å bidra til at dette utviklings- og fornyelsesarbeidet kan fortsette. Den Norske kirke blir en sannere og helere kirke når samisk kirkeliv får utfolde seg i tråd med sine forutsetninger. Samisk kultur og kirkeliv kan tilføre kirken impulser til forståelse av tro og identitet og av sammenhengen mellom natur og livsanskuelse.

Kirkemøtet er innforstått med at Den norske kirke har en særskilt forpliktelse overfor samene som urfolk i kirken. Dette innebærer blant annet et ansvar for å legge til rette for et gudstjeneste- og kirkeliv på samiske premisser. På bakgrunn av fornorskning og den urett som er begått mot samene, har Kirkemøtet påtatt seg et særlig ansvar for at samisk språk, tradisjoner og kirkeliv blir akseptert og gitt utviklingsmuligheter. Bare slik kan sår som uretten har forårsaket bli leget og forsoning bli skapt.

Kirkemøtet vil arbeide for at samelovens språkregler om at enhver har rett til individuelle kirkelige tjenester på samisk skal gjelde også utenfor forvaltningsområdet. De tre nordligste bispedømmerådene med særlig ansvar for henholdsvis nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk må styrkes med samisk språk- og kulturkompetanse.

Kirkemøtet ønsker at de sentralkirkelige organ i tiden framover skal samarbeide med regionale og lokale kirkelige organ med sikte på å styrke rekruttering av samisk ungdom til kirkelig utdanning og å bedre rekrutteringen til kirkelige stillinger i samiske områder. Rekrutteringssituasjonen i Indre-Finnmark prosti i dag gir grunn til bekymring.

Kirkemøtet ønsker fortsatt å legge til rette for et gudstjenesteliv på nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Arbeidet med bibeloversettelse, salmer og liturgier må fortsatt prioriteres og tilføres nødvendige økonomiske ressurser. Dette er særlig viktig innen lulesamisk og sørsamisk område hvor mye fortsatt mangler.

Kirkemøtet ønsker at spørsmålet om en tjenlig organisering av samisk kirkeliv blir drøftet i sammenheng med reformarbeidet i kirken. I denne sammenheng er det viktig også å ha fokus på samisk kirkeliv utenom de samiske kjerneområdene. Målet må være å finne hensiktsmessige strukturer som kan bidra til utvikling og fornyelse innen samisk kirkeliv.

Den norske kirke bør fortsatt gå foran og vise vei i Norges rolle som et foregangsland i urfolksspørsmål. Erfaringer og kompetanse fra samisk kirkeliv må brukes aktivt i Den norske kirkes internasjonale arbeid.

Kirkemøtet ber Samisk kirkeråd i samarbeid med bispedømmerådene i Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland og Nidaros om å utarbeide en plan for utviklingen av samisk kirkeliv innen hver av de samiske språkgruppene. Kirkemøtet ber om at en slik plan for utvikling av Samisk kirkeliv fremmes som sak på Kirkemøtet i 2008.

SKR 32/06 Liturgiske forsøkssaker på samisk - prosedyrer for godkjenning

Sammendrag

Samisk kirkeråd (SKR) har hatt ansvaret for å utarbeide liturgier på nordsamisk siden oktober 1993. I 1993/94 ble det i Nidaros bispedømme satt i gang et arbeid med utvikling av gudstjenesteordninger på samisk, noen utvalgte liturgier og salmer på sørsamisk. Samisk kirkeråd bistod arbeidet økonomisk i perioden 1994-2000. Samisk kirkeråd har årene 2004-2005 støttet økonomisk det pågående liturgiarbeidet på lulesamisk. For tiden arbeider et adhoc-utvalg, oppnevnt av SKR for perioden 2006-2007 med gudstjenestefornyelse på samisk. Alle tre samiske språkområder er representert. Samisk liturgisk arbeid må for årene som kommer sikres gjennom tilførsel av økonomi, inkludert administrative ressurser. Kirkerådet har godkjenningsmyndighet i liturgiske forsøkssaker på samisk, etter anbefaling fra Samisk kirkeråd. Nytt prosedyrereglement som ble utarbeidet i Kirkerådet for Kirkemøtet 2004, omhandler ikke samiske liturgisaker og godkjenningsprosedyrer.

Saksfremstillingen er laget på bakgrunn av de erfaringer Samisk kirkeråd har gjort med liturgiarbeid på nordsamisk.

Fremstillingen omhandler kun forsøksliturgier og godkjenningen av dem.

Vedtak:

Samisk kirkeliv er avhengig av et gudstjenesteliv som skaper tro og tilhørighet og som inspirerer til deltakelse. Bruk av og tilgjengelighet på morsmålet gjennom de gudstjenestelige ordninger blir derfor sentralt i arbeidet.

Ved utviklingen av liturgier søker Samisk kirkeråd for fremtiden å se på de tre samiske språkområder under ett.

I prosessen fram mot godkjenning av liturgiske forsøkssaker foreslår Samisk kirkeråd følgende prosedyre:

1. Samisk kirkeråd oppretter en gruppe av sakkyndige. Biskopen fra henholdsvis Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland og Nidaros bispedømme er medlem av gruppen, og tiltrer gruppen etter behov.
2. Etter godkjenning i sakkyndige gruppen sendes liturgien til Samisk kirkeråd. Med bakgrunn i sakkyndige gruppens faglige vurdering gjør Samisk kirkeråd et vedtak og oversender sin anbefaling om godkjenning til Kirkerådet.

SKR 33/06 Veien videre for Samisk kirkeråds kommende periode

Sammendrag

Samisk kirkeråd (SKR), valgt for perioden 2002-2006 har på sitt siste rådsmøte 7-8. september 2006 samtalt om SKR's virksomhet gjennom perioden. Samtalen har vektlagt hovedsaker og temaer, samt de erfaringer som rådet har høstet fra arbeidet, sett fra et nasjonalkirkelig perspektiv.

Saker og temaer som rådet har arbeidet med i perioden:

Forsoning.

Ressurssituasjonen innenfor samisk kirkeliv, lokalt, regionalt og nasjonalt.

Arbeidet med materiellutvikling, spesielt innenfor trosopplæring og innenfor salmer- og liturgier.

Samisk kirkelig grunnutdanning. Samarbeidet med Samisk høyskole om undervisningsplaner.

Kirkelivet i et urfolkperspektiv. SKR's deltakelse og engasjement regionalt samisk, og internasjonalt. Samiske kirkedager, LVF og KV's generalforsamlinger.

Ungdomssatsing i regi av rådets ungdomsutvalg.

Kirkelig reformarbeid; SKR's arbeid med og innspill til saken om Stat og kirke.

Kirke og kultur: samiske perspektiver i varetatt i saken.

Noen sentrale spørsmål og problemstillinger:

Hva innebærer det helt konkret at samer har status som urfolk i vårt land?

Hva betyr at den samiske befolkningen skal kunne oppleve samisk kirkeliv på egne premisser? Hvilke standarder og prinsipper skal gjelde?

Hva betyr forsoning?

Ambisjonen i saken om forsoning og i vedtaket på rådsmøtet i Hamarøy var å få til et arbeid i kirka, få opp kunnskap og hvilke forpliktelser kirka har. KR har ikke tatt den ballen, slik SKR forutsatte i vedtaket.

Hvordan kan samisk kirkeliv samarbeide med institusjoner innenfor samisk samfunnsliv?

Hvordan er ansvarsfordeling for samisk kirkeliv mellom de ulike organene i kirken?

Hva med samarbeid på Nordkalotten økumenisk, internasjonalt?

Den evangelisk-lutherske kirke har sine bekjennelsesskrifter, vi skal legge tilrette slik at Ordet kan forkynnes etter Mesterens befaling. Målet er å få folk til Kristi etterfølgelse.

Avklare rollefordeling mellom sentralkirkelig råd og bispedømmerådene.

Rollen til SKR og stab.

Lite kontakt med samiske institusjoner og miljøer. SKR er et nasjonalt organ, bør ha egne møter og egen kontakt med Sametinget. Ha en plan for hvordan en slik kontakt skal organiseres. SKR må peke på områder som er viktige å jobbe med.

Vedtak:

Samisk kirkeråd har drøftet erfaringer fra rådets siste periode og ber sekretariatet ta med seg synspunkter fra samtalen til det nye rådet.

SKR 34/06 NOU 2006:2 Staten og Den norske kirke

Vedtak:

Samisk kirkeråd ber om at følgende momenter blir ivaretatt i høringsuttalelsen som viktige for samisk kirkeliv:

- Statens aktivt støttende tros- og livssynspolitikk
- Den norske kirkes særskilte forpliktelse overfor samene som urfolk
- Behovet for å ivareta nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk språk og tradisjoner i kirken
- Behovet for satsing på ungdomsarbeid og rekruttering i samiske miljøer til kirken
- Gudstjenesteliv på nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk
- Tjenlig organisering av samisk kirkeliv lokalt, regionalt og nasjonalt
- Kirkens aktive rolle i forhold til Norge som foregangsland i urfolksspørsmål
- Tilstrekkelige økonomiske rammer for videreutvikling av samisk kirkeliv

SKR 35/06 Kommunikasjonsplattform for Den norske kirke

Sammendrag

Den norske kirke har mange medarbeidere som gjennom sin utdanning og praksis har øvelse i å kommunisere. Likevel mangler kirken samlende visjoner og strategier for sitt kommunikasjons- og informasjonsarbeid. Dette er etterspurt når kirken stilles overfor store kommunikasjonsutfordringer som kirke-stat-debatten, homofilisaken, trosopplæringsreformen og religionsdialogen. Generelt er det dessuten stort behov for å styrke kirkens nærvær i mediebildet og på andre offentlige arenaer.

Men behovet for å sette kirkens kommunikasjonsevne på dagsorden stikker dypere enn formidlingsbehovet rundt enkeltsaker. Dyptgående samfunnsendringer har endret kirkens posisjon og rolle både i offentligheten og som trossamfunn. Saksdokumentet peker blant annet på at menneskers religionsutøvelse endres som følge av at autoritetsstrukturer i samfunnet er endret.

Vedtak av en kommunikasjonsplattform for Den norske kirke er ment å skulle hjelpe alle som opptre på kirkens vegne til økt bevissthet om de visjon, mål og kjerneverdier som skal prege Den norske kirkes kommunikasjon. Vedtaksforslaget beskriver hva Kirkemøtet legger i de tre verdibegrepene åpenhet, nærvær og håp.

Forslaget til vedtak understreker at en kommunikasjonsplattform har liten verdi dersom det ikke blir bygget noe på plattformen. Men vedtaksforslaget peker på at en samling om en kommunikasjonsplattform er et nyttig utgangspunkt for at kirkens organer kan utarbeide strategier og handlingsplaner for kirkens kommunikasjon.

Arbeidet med reform av trosopplæringen i Den norske kirke er også en kommunikasjonsreform. I saksdokumentet gjøres det til et viktig poeng å bygge videre på den kommunikasjonsvisjon som ligger til grunn for trosopplæringsreformen.

Vedtak:

1. Samisk kirkeråd slutter seg til forslag til vedtak i saken om kommunikasjonsplattform for Den norske kirke.
2. Samisk kirkeråd ber om at *ydmynhet* vurderes som en egen kjerneverdi i plattformen og gis et innhold i tråd med samtalen i Samisk kirkeråd.